

Filip Djordjevicin puhe SAK:n edustajiston kokouksessa Helsingissä 21.5.2026

Hyvä puheenjohtajisto, arvoisat kokousedustajat

Tässä puheenvuorossani kiinnitän huomioni yksinomaan SAK:n eduskuntavaalitavoitteisiin kaudelle 2027–2031. Tarkemmin huomioni kiinnittyy SAK:n ratkaisuehdotuksiin liittyen työtaisteluoikeuksiin.

SAK:n ratkaisuehdotukset työtaisteluoikeudesta sisältävät kahdeksan kohtaa. Näistä kaksi kohtaa on jäänyt minulle hieman tulkinnanvaraiseksi. Ensimmäinen kohta on suora lainaus SAK:n ratkaisuehdotuksesta: ”Myötätuntotaistelujen rajoitusten sääntelyä selkeytetään siten, että rajoitukset voivat kohdistua vain suhteellisuusperiaatteen vastaisiin työtaisteluihin”. Suhteellisuusperiaatteen vastainen lakko tai tukilakko ymmärretään tilanteessa, jossa työtaistelu aiheuttaa suoraa vaaraa yhteiskunnan elintärkeille toiminnoille liittyen henkeen, terveyteen tai henkilökohtaiseen turvallisuuteen.

Puhumme siis suojelutyöstä, jossa SAK:n ammattiliitot ovat työtaisteluissaan aina kantaneet vahvaa vastuuta. Minulle jäi tässä kuitenkin epäselväksi, käsittääkö SAK tällä suhteellisuusperiaatteen vastaisella työtaisteluilla myös taloudelliset seuraamukset huomioonottavana tekijänä? Jos niin on, niin tällöin tulee hyvin tarkkaan arvioida, onko se kansainvälisen työjärjestön ILO:n periaatteen mukaista. SAK:n olisi mielestäni hyvä selventää tarkemmin mitä suhteellisuusperiaatteen vastaisella tukilakolla tarkoitetaan ja mitä ei. Se ei saa vahingossakaan alittaa ILO:n yleissopimuksen periaatteita.

Seuraava kohta on myös suora lainaus SAK:n ratkaisuehdotuksesta: ”Ulotetaan sanktiot koskemaan myös työtaisteluiden murtamistilanteita ja muita järjestäytymisvapauden loukkauksia esimerkiksi tilanteissa, joissa ulkopuolista vuokratyövoimaa käytetään puhtaasti työtaistelun murtamiseksi.”

Viime vuosina monet työnantajat eri aloilla ovat hyödyntäneet vuokratyövoimaa lakon murtamiseen. Työtaistelutilanteissa työnantajat monesti pyrkivät häivyttämään tätä ilmiötä maskeeramalla tilannetta niin, ettei vuokratyövoiman käyttöä voida nähdä puhtaasti työtaistelun murtamisessa, vaikka se sitä todellisuudessa olisikin. Mielestäni tämä SAK:n ratkaisuehdotuksen kohta olisi voinut olla suoraviivaisempi siten, ettei vuokratyövoiman käyttö lakon aikana saisi olla millään tavoin sallittua, koska se rikkoo järjestäytymisvapautta ILO:n yleissopimuksen periaatteen mukaisesti. Euroopan sosiaalisen peruskirja 6. artikla sekä Euroopan unioni perusoikeuskirjan 28. artikla yhtyvät ILO:n yleissopimuksen periaatteeseen, eli että vuokratyövoiman käyttö lakon aikana loukkaa järjestäytymisvapautta. Myös YK:n kansainvälisen TSS-yleissopimuksen 8. artikla (taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva yleissopimus) katsoo, että vuokratyövoiman käyttö lakon aikana rikkoo järjestäytymisvapautta sekä lakko-oikeutta.

Kuten tiedämme, niin tällä hetkellä Suomen lainsäädännössä ei ole mitään laillisia rajoitteita käyttää vuokratyövoimaa lakon murtamiseen. Tämä on jo itsessään hyvin kyseenalaista kansainvälisten sopimusten valossa. Mielestäni SAK:n pitäisi selkeyttää kyseistä ratkaisuehdotustaan siten, ettei vuokratyövoimaa, tilapäisiä tai puitesopimuksen piirissä olevia työntekijöitä saisi käyttää missään tilanteissa tai olosuhteissa työtaistelutilanteen aikana.

Kiitos.